

Огляд журналу «Педагогічний пошук» 1(89)/2016

Перший цьогорічний випуск науково-методичного вісника традиційно відкривається науковими публікаціями.

Усі ми колись зачитувались казками та науковою фантастикою. Нинішнє покоління теж любить такі твори, але не тільки на папері, а ще й у вигляді інтерактивних книжок, усіляких комп'ютерних ігор тощо. І це почасти добре, а почасти – ні. А. В. Гребенюк у статті «Значення сучасних фантастичних творів у формуванні світогляду дітей та підлітків» аналізує вплив фантастики в різних її видах на теперішню юнь. Окрім багатьох позитивних моментів, наголошується, що «багатомовність цих творів та відсутність з боку держави і батьків нагляду за ними несе небезпеку створити у підростаючого покоління хибну, обмежену картину світу, породити неадекватний світогляд».

Писав казки і видатний педагог Василь Сухомлинський: про дружбу, про звірят, про квіти... Його доробок, зокрема літературний, – невичерпна криниця джерельної води для сучасних учителів. Л. М. Москальчук у статті «Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в екологічному вихованні юнатів молодшого шкільного віку» наводить форми й методи роботи з дітьми в умовах позашкільного навчального закладу з використанням доробку Василя Олександровича.

Чимало цікавинок і в методичній частині номера.

Керувати дорослими важко, дітьми – ще важче, а дорослими й дітьми водночас і зовсім складно. Тому матеріал заслуженого вчителя України М. С. Шевчик має назву «Щодо науки і мистецтва управління навчальним закладом». Оскільки ж ця тема вельми широка, наголошується на важливості формування конкурентоздатного випускника, інноваційних підходів до неперервної освіти.

О. Г. Ковальчук, теж заслужений учитель України, у публікації «Незгасна енергетика педагогічного мистецтва В. В. Фещака» розповідає про свого наставника, який досконало опанував свого часу вміння «конструювати душі» дітей і молодших колег. В історії педагогічної теорії та практики нашого краю Василь Васильович займає особливе місце, тож його досвід має бути затребуваний і тепер.

Це число нашого журналу насичене й іншими цікавими матеріалами: статті, конспекти уроків і позаурочних заходів, бібліографічний покажчик тощо. Читаймо!

Літературний редактор

В. І. Гребенюк

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

Науково-методичний вісник

Засновано в 1994 р.

№ 1 (89) 2016 р.

Виходить 4 рази на рік

Засновники

Управління освіти, науки і молоді
Волинської облдержадміністрації,
Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 16484-4956ПР від 27.02.2010 р.

ISSN 2073-624X

За достовірність фактів, цитат,
власних імен, географічних назв
та інших відомостей, а також
за дотримання авторського права
відповідальність несуть автори публікацій.
Думка редколегії не завжди збігається з
думкою автора.

Вимоги до оригіналів публікацій вміщено на
сайті: vippo.lutsk.ua

Адреса редакційної колегії:

вул. Винниченка, 31,
м. Луцьк, 43025
Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти
Телефон (0332) 24-22-25,
телефон-факс (0332) 72-16-41,
ел. пошта vipporvv@meta.ua

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту (протокол № 2 від 17.03.2016).

Тираж 500 пр., обсяг 10 ум. друк. арк.

Ціна договірна.

Підписано до друку 04.04.2016 р.

Друк: ПП Іванюк В. П., м. Луцьк,

вул. Винниченка, 63. Телефон 24-63-41

Свідоцтво про державну реєстрацію ВЛн № 31
від 04.02.2004 р. Зам.

Головний редактор

П. С. Олешко, кандидат історичних наук, доцент,
ректор Волинського інституту післядипломної педагогічної
освіти

Члени редакційної колегії

Р. А. Арцишевський, доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч науки і
техніки України

Г. В. Бондаренко, кандидат історичних наук, професор,
заслужений працівник народної освіти України

В. В. Вітюк, кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з наукової роботи

В. С. Вознюк, кандидат політичних наук, доцент кафедри
менеджменту освіти

В. І. Гребенюк, літературний редактор науково-
методичного вісника

П. М. Гусак, доктор педагогічних наук, професор

О. Й. Дем'янюк, доктор історичних наук, доцент

В. Я. Загрева, кандидат педагогічних наук

А. М. Луцюк, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки і психології

П. С. Олешко, кандидат історичних наук, доцент,
ректор

Л. К. Оляндер, доктор філологічних наук, професор

І. Є. Остапівський, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри менеджменту освіти

В. Г. Панчишин, кандидат економічних наук, доцент,
проректор з науково-методичної роботи

О. В. Рудь, завідувач відділу інформаційного забезпечення
освіти

І. О. Смолюк, доктор педагогічних наук, професор

М. О. Сташенко, кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри менеджменту освіти

Н. М. Ткачук, кандидат педагогічних наук, завідувач
науково-дослідної лабораторії освітніх інновацій та
координації діяльності РМК (ММК)

Т. В. Трачук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії та методики викладання шкільних предметів

Н. В. Ясінська, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики викладання шкільних
предметів

Відповідальний редактор
О. В. Рудь

Літературний редактор
В. І. Гребенюк

Технічний редактор
Л. І. Гаврилюк

Коректори
Г. З. Шевчук, М. П. Гребенюк

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

1'2016

Науково-методичний вісник
Виходить із березня 1994 року
Періодичність випуску – 1 раз на квартал

ЗМІСТ

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

В. В. Вітюк

Професійний розвиток педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону..... 3–6

А. В. Гребенюк

Значення сучасних фантастичних творів у формуванні світогляду дітей та підлітків..... 7–9

Л. М. Москальчук

Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в екологічному вихованні юнаків молодшого шкільного віку..... 10–13

Н. М. Ткачук

Проектування розвитку сучасного навчального закладу в умовах соціокультурного середовища регіону..... 14–18

Б. І. Шуневич

Сучасні тенденції технічного перекладу..... 19–21

В. Г. Юровчик

Екологічний аспект дослідження лісів Волинської області..... 22–25

МЕТОДИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Модернізація освіти: наука і практика

Д. О. Гнатюк

Системно-діяльнісний підхід у практиці роботи НВК № 26 Луцької міської ради..... 26–31

М. С. Шевчик

Щодо науки і мистецтва управління навчальним закладом..... 32–35

Вчимося, щоб вчити

Л. Б. Сушик

Методично-компетентнісна координація творчої самореалізації учителів географії (акмеологічний підхід)..... 36–39

На допомогу вчителю

Т. С. Гребенюк

Курс «Фінансова грамотність» у системі загальної середньої освіти Волинської області: практичні питання впровадження..... 40–43

В. В. Ілляшко, Н. В. Ілляшко

Експериментальний метод наукового дослідження в навчальному процесі з фізики..... 44–46

Творчі сходинки педагогів Волині

Історія України

А. В. Свинчук

Українське козацтво – від виникнення до формування як окремого соціального стану..... 47–50

Математика

А. В. Бортник

Використання ППЗ на уроках математики як інструмент посилення мотивації до вивчення предмета і підвищення якості знань..... 51–56

Польська мова

О. В. Трубікова, Л. М. Бондарук

Люди навколо нас (міжособистісні стосунки)..... 57–59

Музичне мистецтво

М. В. Ткаченко

До питання про роль музичного мистецтва у формуванні естетичної культури підростаючого покоління..... 60–61

Обдаровані діти

Г. П. Кобель, В. О. Савош

Експериментальний тур третього етапу LIII Всеукраїнської олімпіади з фізики..... 62–68

Виховна робота

Н. Л. Гончарук

Запобігання торгівлі людьми..... 69–70

Л. Р. Дубік, Т. П. Верба

Безпека хлібобулочних виробів з погляду біології, екології та товарознавства продовольчих товарів..... 70–76

Слово про колегу

О. Г. Ковальчук

Незгасна енергетика педагогічного мистецтва В. В. Фецака..... 77–79

На книжкову полицю

Є. Б. Леськів

Бібліографічний покажчик за темою «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді» 80–84

Наш часопис виходить із електронним додатком. На CD цього випуску вміщено:

Творчі сходинок педагогіє Волині

Історія України

А. В. Свинчук

Українське козацтво – від виникнення до формування як окремого соціального стану (*додатки та презентація*)

Правознаєство

В. О. Бондар

Які договори є цивільно-правовими? Як укласти договір? Які договори можуть укласти неповнолітні? (*відеосурок, 9 клас*)

Музичне мистецтво

М. В. Ткаченко

До питання про роль музичного мистецтва у формуванні естетичної культури підростаючого покоління (*сценарій, презентації, фотоматеріали та музичне забезпечення*)

Виховна робота

Н. Л. Гончарук

Запобігання торгівлі людьми (*відеододатки та презентація*)

УДК 37.091.12:005.963

В. В. Вітюк,
кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з наукової роботи
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (ВІППО)

Професійний розвиток педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону

Розкрито особливості фахового розвитку вчителів в інноваційному освітньому середовищі післядипломної освіти області.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, інноваційні технології, неперервна освіта, освіта дорослих, освітнє середовище, післядипломна освіта, професійний розвиток.*

Vitiuk V. V. Teachers' Professional Development in the Innovative Educational Environment of Postgraduate Education in the Region.

Features of the professional development of teachers in the innovative educational environment of postgraduate education of the region are considered.

Key words: *innovative activity, innovative technology, continuous education, adult education, educational environment, postgraduate education, professional development.*

УДК 82-312.9

А. В. Гребенюк,
аспірант Східноєвропейського національного університету (СНУ) імені Лесі Українки, старший
лаборант кафедри педагогіки і психології ВІППО

Значення сучасних фантастичних творів у формуванні світогляду дітей та підлітків

Аналізується вплив фантастики в різних її видах на формування світогляду дітей та підлітків. Розглядаються внутрішні суперечності й загальні проблеми дитячо-підліткової фантастики, можливості та загрози, що породжуються нею. Як приклади наводяться твори останніх років, їх особливості, викликані нинішніми соціокультурними умовами. Аргументується необхідність нагляду з боку батьків і вчителів за споживанням фантастичної продукції, зокрема її новітніх різновидів.

Ключові слова: *фантастика, світогляд, дитина, підліток, масова культура, література, телебачення, відеогра.*

Hrebenuk A. V. The Importance of Modern Speculative Fiction in Shaping the Worldview of Children and Teenagers.

The article analyzes the impact of fantasy in its various forms in shaping the worldview of children and teenagers. Internal contradictions and general problems of children and teen fiction, opportunities and threats borned by it are considered. The works of recent years, their features caused by the current socio-cultural conditions are given as an examples. Article proves the need for supervision by parents and teachers for the consumption of fantastic products, including its newest varieties.

Key words: *fiction, worldview, child, teenager, mass culture, literature, television, video game.*

Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в екологічному вихованні юнатів молодшого шкільного віку

Аналізується педагогічна спадщина В. Сухомлинського щодо екологічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; наводяться форми та методи роботи з дітьми в умовах позашкільного навчального закладу.

Ключові слова: екологічне виховання, урок, мислення, спостереження, організаційні форми, ранній розвиток.

Moskalchuk L. M. Use of V. O. Sukhomlynskyi's Pedagogical Heritage for Ecological Education of Young Naturalists in Elementary School.

V. O. Sukhomlynskyi's pedagogical heritage concerning ecological education of children of preschool and early school age is analyzed; forms and methods of work with children in out-of-school educational institution are given.

Key words: ecological education, lesson, thinking, supervision, organizational forms, early development.

УДК 37.091

Н. М. Ткачук,
кандидат педагогічних наук, завідувач науково-дослідної лабораторії
освітніх інновацій та координації діяльності РМК (ММК) ВІППО

Проектування розвитку сучасного навчального закладу в умовах соціокультурного середовища регіону

***За результатами науково-дослідної діяльності
лабораторії освітніх інновацій та координації
діяльності РМК (ММК) Волинського ІІПО***

Розкрито актуальність проблеми формування інноваційного освітнього середовища навчального закладу. Висвітлено результати науково-дослідної роботи з проблеми проектування розвитку навчального закладу, запропоновано досвід формування готовності педагогів до інноваційної діяльності як складової інноваційного освітнього середовища.

Ключові слова: інноваційне освітнє середовище, готовність педагогів до інноваційної діяльності, дослідно-експериментальна діяльність, професійна компетентність.

Tkachuk N. M. Development Project of Modern Educational Institution in the Socio-Cultural Environment of the Region.

Relevance of formation of the innovative educational environment of an educational institution is disclosed. Results of the research work on a design problem of development of an educational institution are presented. Experience of formation of readiness of teachers for innovative activity as the making innovative educational environment is offered.

Key words: innovative educational environment, teachers' readiness for innovative activity, research and experimental activity, professional competence.

Б. І. Шуневич,
доктор педагогічних наук, професор кафедри технічного перекладу
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Сучасні тенденції технічного перекладу

Описано перспективи отримання якісної освіти перекладача за допомогою висококваліфікованих викладачів, які мають досвід усного і письмового перекладу на українському і міжнародному рівнях, сучасне матеріально-технічне забезпечення кафедри, продуману програму підготовки до складання трьох видів міжнародних іспитів для визначення рівня знання іноземної мови. Це дає можливість випускникам бути конкурентоспроможними не тільки на українському, але й закордонних ринках праці.

Ключові слова: *перекладач технічної і військової літератури, якість професійної підготовки, міжнародні тестування знань студентів.*

Shunevych B. I. Modern Trends in Technical Translation.

The article deals with the prospects of obtaining good education of translator/interpreter by means of highly qualified lecturers, having an experience of oral and written translation/interpreting on Ukrainian and international levels, modern material and technical provision of the Department, highly considered program of training for passing three types of international testing for definition of foreign languages knowledge giving possibilities for our University graduates to be competitive not only on the Ukrainian but also foreign labour markets.

Key words: *translator/interpreter of technical and military literature, quality of professional training, international students' testing.*

В. Г. Юровчик,
кандидат географічних наук, старший викладач кафедри теорії
та методики викладання шкільних предметів ВШПО

Екологічний аспект дослідження лісів Волинської області

Розкрито основні проблеми лісів і лісового господарства краю у ракурсі екологічного виховання. Проаналізовано сучасний стан і сформульовано напрямки підвищення ефективності та інтенсифікації функціонування лісового господарства Волинської області.

Ключові слова: *екологічна система, лісове господарство, забруднення, сталий розвиток, екологізація.*

Yurovchuk V. H. Ecological Aspect of Forest Research of Volyn Region.

The main problems of forests and region forestry are considered. The current state is analyzed and the ways of increase of efficiency and an intensification of functioning of forestry of Volyn region are analyzed.

Key words: *ecological system, forestry, pollution, constant development, ecologization.*

УДК 37.091.3

Д. О. Гнатюк,
директор Комунального закладу «Луцький навчально-виховний
комплекс № 26 Луцької міської ради Волинської області»

Системно-діяльнісний підхід у практиці роботи НВК № 26 Луцької міської ради

Важливим завданням нових освітніх стандартів є не стільки дати дитині якомога більше знань, скільки забезпечити її загальнокультурний, особистісний та пізнавальний розвиток, навчити вчитися.

Педагоги НВК № 26 організовують освітній процес так, щоб учні разом зі змістом матеріалу засвоювали всі компоненти навчально-пізнавальної діяльності, які включають мотиви, мету, завдання, дії, операції, здатність самостійно організовувати навчання.

Ключові слова: *системно-діяльнісний підхід, середовище, суб'єкт, універсальні навчальні дії.*

Hnatiuk D. O. System-Activity Approach in the Practice of Educational Complex No. 26.

An important task of the new educational standards is to ensure general cultural, personal and cognitive development of a child, teach him to study rather than give him a great amount of knowledge.

The teachers of the school No. 26 organize their educational process in the way that together with the content of the material pupils learn all the components of the learning-cognitive activity that includes motives, goals, tasks, actions, operations and the ability of a child to organize his education on his own.

Key words: *system-activity approach, environment, subject, universal study actions.*

УДК 37.07

М. С. Шевчик,
директор НВК «ЗОШ I–III ст. № 1 – гімназія» смт Іваничі Волинської області,
заслужений учитель України

Щодо науки і мистецтва управління навчальним закладом

Висвітлено аспекти управління навчальним закладом. Увага акцентується на важливості інноваційних підходів до неперервної освіти як засобу професійного розвитку педагогів, важливості формування конкурентоздатного випускника.

Ключові слова: *інноваційний підхід, конкурентоздатний випускник, дослідно-експериментальна діяльність, професійний розвиток, управління навчальним закладом.*

Shevchyk M. S. Regarding Science and Art of the Educational Institution Management.

Aspects of educational institution management are covered. It is focused on importance of innovative approaches to lifelong learning as means of teachers' professional development and importance of the competitive graduate formation.

Key words: *innovative approach, competitive graduate, research and experimental activity, professional development, educational institution management.*

Методично-компетентнісна координація творчої самореалізації учителів географії (акмеологічний підхід)

Розкрито акмеологічний підхід здійснення методично-компетентнісної координації творчої самореалізації учителя географії та роль методиста у цьому процесі. Надано практичні рекомендації методистам предметів природничого циклу міських (районних) методкабінетів щодо модернізації змісту та структури методичної роботи з учителями географії в сучасних умовах.

Ключові слова: акмеологія, творчість, успіх, майстерність, результативність.

Sushyk L. B. Methodological and Competence Coordination of Creative Self-Realization of Geography Teachers (Acmeological Approach).

Acmeological approach of methodological and competence coordination of creative self-realization of Geography teachers and the methodologist's role in this process is opened. Practical recommendations for natural sciences methodologists of city (regional) methodological room concerning modernization of the contents and structure of methodological work with Geography teachers in modern conditions are made.

Key words: acmeology, creativity, success, skill, productivity.

На допомогу вчителю

Курс «Фінансова грамотність» у системі загальної середньої освіти Волинської області: практичні питання впровадження

Розглянуто зміст, структуру та особливості впровадження у систему загальної середньої освіти курсу «Фінансова грамотність» для вироблення в учнів 10-х класів базових економічних компетенцій.

Ключові слова: загальна середня освіта, фінансова грамотність, допрофільна підготовка, економічна компетентність.

Hrebenuk T. S. The Course “Financial Capability” in the General Secondary Education of Volyn Region: Practical Implementation Issues.

The article deals with the content, structure and features implemented in the secondary education course “Financial Capability” to develop in students of the 10th grade the basic economic competence.

Key words: secondary education, financial capability, preprofile training, economic competence.

УДК 37.091.33

В. В. Іллюшко,
директор ЗОШ І–ІІІ ст. с. Колона Іваничівського району Волинської області, кандидат педагогічних наук;
Н. В. Іллюшко,
студентка ІV курсу факультету інформаційних систем, фізики та математики СНУ імені Лесі Українки

Експериментальний метод наукового дослідження в навчальному процесі з фізики

Розглянуто особливості використання експериментального методу наукового дослідження в навчальному процесі з фізики.

Ключові слова: ефективність, фізичний експеримент, експериментальний метод, прилад, урок, комп'ютерне моделювання.

Illiushko V. V., Illiushko N. V. An Experimental Method of Scientific Research in Physics Learning. Features of the use of the experimental method of scientific research in Physics learning are considered.

Key words: efficiency, physical experiment, experimental method, device, lesson, computer modeling.

Творчі сходинки педагогів Волині
Історія України

УДК 37.09132:94

А. В. Свинчук,
учитель історії Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс
„Гімназія № 14 імені Василя Сухомлинського” Луцької міської ради Волинської області»

Українське козацтво — від виникнення до формування як окремого соціального стану

Конспект уроку, 8 клас

Поєднання різних форм роботи дає найкращий результат у засвоєнні матеріалу та творчому ставленні до нього з боку школяра, який виступає в ролі дослідника.

Ключові слова: козак, Запорозька Січ, Дике Поле, гетьман, козацькі повстання.

Svynchuk A. V. Ukrainian Cossacks – from the Origin to the Formation of a Separate Social Status.

The combination of different forms at the lesson gives the best result in learning the material and creative attitude of a student who takes the part of an explorer.

Key words: Cossack, Zaporozhian Sich, Wild Field, hetman, Cossack uprising.

Математика

УДК 37.091.33-028.27

А. В. Бортник,
старший учитель Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 26 Луцької
міської ради Волинської області»

Використання ППЗ на уроках математики як інструмент посилення мотивації до вивчення предмета і підвищення якості знань

Організація та проведення майстер-класу (методичні рекомендації)

Показано можливість застосування педагогічних програмних засобів на уроках математики, що дозволяє значною мірою активізувати пізнавальну діяльність учнів,

посилити мотиваційний аспект уроку, підвищити якість вивчення предмета, зосередити увагу на найбільш суттєвих характеристиках понять. Подано конспект майстер-класу.

Ключові слова: педагогічні програмні засоби, ППЗ «Жива математика», Гран 3D.

Bortnyk A. V. The Use of Educational Software at Mathematics Lessons as the Strengthening of Motivation to the Subject Studying and Improvement of Quality of Knowledge.

The use of educational software at mathematics lessons is shown. It allows to intensify cognitive activity of pupils significantly, to strengthen motivational aspect of a lesson, to increase the quality of studying a subject, to focus on the most essential characteristics of concepts. The abstract of the master class is submitted.

Key words: educational software, “The Geometer’s Sketchpad”, Gran 3D.

Польська мова

УДК 373.5.016:811.162.1

О. В. Трубнікова,

вчитель польської мови Луцької спеціалізованої школи І–ІІІ ст. № 1
Луцької міської ради Волинської області;

Л. М. Бондарук,

завідувач відділу гуманітарних дисциплін ВППЮ

Люди навколо нас (міжособистісні стосунки)

Конспект уроку, ІІ клас

Використовуючи ідею інклюзивного навчання дітей з обмеженими можливостями, до школярів на польськомовному матеріалі доводиться переконання, що до таких однокласників треба ставитися терпимо, людяно. Вони ж, незважаючи на великі труднощі, можуть добитися в житті всього того, що й інші.

Ключові слова: компетентнісно зорієнтований урок, навчальна дія, життєва компетентність, міжособистісні стосунки, повага.

Trubnikova O. V. People Around Us (Interpersonal Relations).

Using the idea of inclusive education of children with disabilities, pupils are convinced that they should treat such schoolmates tolerantly and humanly. Despite great difficulties, they can achieve a lot in their life.

Key words: competence oriented lesson, educational action, life competence, the interpersonal relations, respect.

Музичне мистецтво

УДК 37.015.31:78

М. В. Ткаченко,

вчитель музичного мистецтва Загальноосвітньої школи І–ІІІ ст.
с. Забороль Луцького району Волинської області

До питання про роль музичного мистецтва у формуванні естетичної культури підростаючого покоління

Висвітлюється проблема впливу мистецтва на людину та її виховання, формування особистості, сприйняття музики і поглиблення світогляду. Всі аспекти навчання і виховання повинні бути спрямовані на розкриття обдарованості кожної дитини та розвиток її творчої особистості.

Описується важлива роль музичного мистецтва у формуванні естетичної культури підростаючого покоління через навчально-виховний процес: розкриття нахилів, здібностей та реалізація можливостей, особистісно орієнтований підхід до навчання та виховання, створення умов потенційного розвитку можливостей дитини.

Ключові слова: музичне мистецтво, художня самодіяльність, вокально-хорова робота, естетичний розвиток дітей, аматорський гурток.

Tkachenko M. V. Regarding the Role of Musical Art in the Formation of Aesthetic Culture of Younger Generation.

The article highlights the problem of the influence of art on person and her education, creation of individuality, perception of music and extending of the world outlook. All aspects of teaching and education should be aimed at disclosing talents of each child and at the developing her creative personality.

The article describes the role of music in formation the aesthetic culture of the younger generation through the educational process: disclosure aptitudes, skills and realization of capabilities, personality oriented approach to education and teaching, creating conditions for potential development of the child's capability.

Key words: musical art, amateur art activities, vocal and choral work, the aesthetic development of children, amateur group.

Обдаровані діти

УДК 37.091.27:53

Г. П. Кобель,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри експериментальної фізики
та інформаційно-вимірювальних технологій СНУ імені Лесі Українки;
В. О. Савош,
завідувач відділу фізико-математичних дисциплін ВІППО

Експериментальний тур третього етапу LIII Всеукраїнської олімпіади з фізики

Наведено умови задач та їх авторські розв'язки для 8–11 класів експериментального туру третього етапу LIII Всеукраїнської олімпіади з фізики.

Ключові слова: середня швидкість, видовження пружини, нагрівання, термометр, жорсткість, маса, лінійка.

Kobel H. P., Savosh V. O. Experimental Round of the Third Stage of LIIIrd All-Ukrainian Olympiad in Physics.

The tasks and their authorial decisions for 8–11 classes of experimental round of the third stage of LIIIrd All-Ukrainian Olympiad in Physics are given.

Key words: average velocity, lengthening of spring, heating, thermometer, inflexibility, mass, ruler.

Виховна робота

УДК 37.015.31

Н. Л. Гончарук,
вихователь Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс
загальноосвітня школа-інтернат I–III ст. – правознавчий ліцей
з посиленою фізичною підготовкою Луцької міської ради Волинської області»

Запобігання торгівлі людьми

Сценарій виховного заходу – засідання класної ради профілактики

Розкрито поняття «торгівля людьми», її види, зовнішні та внутрішні причини явища. На прикладі вирішення ситуативних завдань старшокласники виробляють пам'ятку щодо безпечної поведінки та дій громадян України в ситуаціях, пов'язаних із цією темою.

Ключові слова: права людини, торгівля, рабство, експлуатація, законність.

Honcharuk N. L. Preventing of Human Trafficking.

The concept of “human trafficking”, its types, external and internal causes of the phenomenon is opened. On the example of situational problems high school students develop rules on safe behavior and actions of Ukrainian in situations connected with this topic.

Key words: human rights, trade, slavery, exploitation, legitimacy.

УДК 37.016:664

Л. Р. Дубік,
викладач біології коледжу технологій, бізнесу та права СНУ імені Лесі Українки;
Т. П. Верба,
завідувач відділу навчально-методичного забезпечення та дистанційної освіти ВІППО

Безпека хлібобулочних виробів з погляду біології, екології та товарознавства продовольчих товарів

Конспект заняття гуртка

Заняття, розроблене для студентів коледжу технологій, бізнесу та права Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, висвітлює питання безпеки хлібобулочних виробів з точки зору біології, екології, товарознавства у формі усного журналу. Студенти ознайомлюються з історією вирощування хліба, народними традиціями, пов'язаними з ним. Розкриваються екологічні аспекти його виробництва, вимоги до якості та показано цінність хліба для здоров'я людини.

Ключові слова: борошно, якість, хліб, жито, пшениця, санітарні норми.

Dubik L. R., Verba T. P. Safety Concerns of Bakery Products in Terms of Biology, Ecology and Foodstuffs Commodity Science.

Class hour is designed for students of College of Technology, Business and Law of Lesya Ukrainka Eastern European National University. Safety issues of bakery products in terms of Biology, Ecology and Foodstuffs Commodity Science is covered in the form of oral magazine. Students get acquainted with the history of cultivation of bread, folk traditions associated with it. The environmental aspects of its production and quality requirements are revealed. The bread value for health of the person is shown.

Key words: flour, quality bread, rye, wheat, sanitary standards.

Слово про колегу

УДК 37.091.12.011.3-051:005.336.5:80(477.82)

О. Г. Ковальчук,
заслужений учитель України

Незгасна енергетика педагогічного мистецтва В. В. Фецака

В історії педагогічної теорії та практики Волинського краю особливе місце займає постать Василя Васильовича Фецака (1928–1995), учителя-словесника, новатора, відомого в Україні методиста, активного громадського діяча, палкого поборника незалежності України, заслуженого вчителя України. Спогади про співпрацю з видатним педагогом розкривають багатогранність його особистості, внеску в загальну шкільну практику викладання української мови і літератури.

Ключові слова: учитель-словесник, педагог-новатор, методист, активний громадський діяч, заслужений учитель України, педагогіка співробітництва, уроки-дослідження.

Kovalchuk O. H. Unextinguishable Energy of V. V. Feshchak's Pedagogical Art.

Vasyl Vasylovych Feshchak (1928–1995) holds a specific place in the history of the pedagogical theory and practice of Volyn region. He was the Ukrainian teacher, the famous methodologist, the innovator, the active public figure, the ardent supporter of independence of Ukraine, the Honored Teacher of Ukraine. Memories of cooperation with the outstanding teacher disclose complexity of his .personality, a contribution to the general school practice of teaching Ukrainian language and literature.

Key words: *Ukrainian teacher, teacher-innovator, methodologist, active public figure, Honored Teacher of Ukraine, cooperation pedagogics, lessons-researches.*

На книжкову полицю

Є. Б. Леськів,
бібліотекар ВІППО

***Бібліографічний покажчик
за темою «Національно-патріотичне виховання
дітей та молоді»***

Додаток

Компакт-диск

Творчі сходинки педагогів Волині
Історія України

УДК 37.09132:94

А. В. Свинчук,
учитель історії Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс
„Гімназія № 14 імені Василя Сухомлинського” Луцької міської ради Волинської області»

***Українське козацтво – від виникнення
до формування як окремого соціального стану***

Конспект уроку, 8 клас

Поєднання різних форм роботи дає найкращий результат у засвоєнні матеріалу та творчому ставленні до нього з боку школяра, який виступає в ролі дослідника.

Ключові слова: *козак, Запорозька Січ, Дике Поле, гетьман, козацькі повстання.*

Svynchuk A. V. Ukrainian Cossacks – from the Origin to the Formation of a Separate Social Status.

The combination of different forms at the lesson gives the best result in learning the material and creative attitude of a student who takes the part of an explorer.

Key words: *Cossack, Zaporozhian Sich, Wild Field, hetman, Cossack uprising.*

(Додатки та презентація)

В. О. Бондар,
учитель правознавства Комунального закладу
«Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради»

Які договори є цивільно-правовими? Як укласти договір? Які договори можуть укладати неповнолітні?

(Відеоурок, 9 клас)

Музичне мистецтво

УДК 37.015.31:78

М. В. Ткаченко,
вчитель музичного мистецтва Загальноосвітньої школи І–ІІІ ст.
с. Забороль Луцького району Волинської області

До питання про роль музичного мистецтва у формуванні естетичної культури підростаючого покоління

Висвітлюється проблема впливу мистецтва на людину та її виховання, формування особистості, сприйняття музики і поглиблення світогляду. Всі аспекти навчання і виховання повинні бути спрямовані на розкриття обдарованості кожної дитини та розвиток її творчої особистості.

Описується важлива роль музичного мистецтва у формуванні естетичної культури підростаючого покоління через навчально-виховний процес: розкриття нахилів, здібностей та реалізація можливостей, особистісно орієнтований підхід до навчання та виховання, створення умов потенційного розвитку можливостей дитини.

Ключові слова: музичне мистецтво, художня самодіяльність, вокально-хорова робота, естетичний розвиток дітей, аматорський гурток.

Tkachenko M. V. Regarding the Role of Musical Art in the Formation of Aesthetic Culture of Younger Generation.

The article highlights the problem of the influence of art on person and her education, creation of individuality, perception of music and extending of the world outlook. All aspects of teaching and education should be aimed at disclosing talents of each child and at the developing her creative personality.

The article describes the role of music in formation the aesthetic culture of the younger generation through the educational process: disclosure aptitudes, skills and realization of capabilities, personality oriented approach to education and teaching, creating conditions for potential development of the child's capability.

Key words: musical art, amateur art activities, vocal and choral work, the aesthetic development of children, amateur group.

(Сценарії, презентації, фотоматеріали та музичне забезпечення)

Н. Л. Гончарук,
вихователь Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс
загальноосвітня школа-інтернат І–ІІІ ст. – правознавчий ліцей
з посиленою фізичною підготовкою Луцької міської ради Волинської області»

Запобігання торгівлі людьми

***Сценарій виховного заходу –
засідання класної ради профілактики***

Розкрито поняття «торгівля людьми», її види, зовнішні та внутрішні причини явища. На прикладі вирішення ситуативних завдань старшокласники виробляють пам'ятку щодо безпечної поведінки та дій громадян України в ситуаціях, пов'язаних із цією темою.

Ключові слова: права людини, торгівля, рабство, експлуатація, законність.

Honcharuk N. L. Preventing of Human Trafficking.

The concept of “human trafficking”, its types, external and internal causes of the phenomenon is opened. On the example of situational problems high school students develop rules on safe behavior and actions of Ukrainian in situations connected with this topic.

Key words: human rights, trade, slavery, exploitation, legitimacy.

(Відеододатки та презентація)